

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

7 septembrie

2012

Anul XI

nr. 33 (436)

8 pagini – 3,40 lei

Săptămînal juridic

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

Discuții la nivel înalt asupra reformelor în sectorul justiției din Moldova

pag. 3

„Republica Moldova – un obiectiv important pe agenda cooperării internaționale a Austriei, în domeniul afacerilor interne”

pag. 4

Armata Națională, la cea de-a XXI-a aniversare

pag. 5

Avocații parlamentari cheamă autoritățile statului să asigure și în continuare respectarea drepturilor omului

Cu prilejul împlinirii a 59 de ani de la intrarea în vigoare a Convenției pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, cunoscută și sub denumirea de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, avocații parlamentari cheamă autoritățile statului să asigure și în continuare respectarea necondiționată a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, onorându-și astfel angajamentele asumate la ratificarea acestui instrument important al dreptului internațional.

Elaborată de Consiliul European, semnată pe 4 noiembrie 1950, la Roma și intrată în vigoare pe 3 septembrie 1953, Convenția Europeană a Drepturilor Omului este un catalog al drepturilor fundamentale. Aceasta a pus în practică anumite drepturi menționate în Declarația Universală a Drepturilor Omului și a constituit un organ judiciar internațional avînd competența de a influența asupra statelor care nu își respectă angajamentele asumate.

Aderarea Republicii Moldova la CEDO în anul 1997 a creat cadrul juridic necesar pentru ca persoanele care consideră că le-au fost

încalcate drepturile garantate în Convenția Europeană să poată dispune de mijloacele legale pentru a chema Republica Moldova în fața instanței de la Strasbourg, solicitînd

repararea prejudiciului cauzat.

Conform statisticilor Curții Europene a Drepturilor Omului, la sfîrșitul anului 2011, Republica Moldova se afla pe locul 8 în topul statelor împotriva cărora se formulează cele mai multe cereri la CEDO. Astfel, la 31

decembrie 2011, au fost înregistrate 4250 de plîngeri împotriva Republicii Moldova.

Condamnările Republicii Moldova la CEDO din perioada 2002-2012 au costat contribuabilii aproximativ 11 milioane de euro. Dintre cele 207 hotărîri în care a fost constatată cel puțin o violare a prevederilor CEDO, 72 - se referă la articolul 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale în care se stipulează că este interzisă tortura și alte tratamente inumane și degradante.

Ombudsmanii atenționează că statistica CEDO privind numărul de cereri depuse, dar și de condamnări ale statului nostru denotă existența unor probleme grave ce țin de respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în Republica Moldova. Această stare de lucruri conduce nu doar la prejudicierea bugetului țării, dar și afectează imaginea statului, reduce din încrederea cetățenilor în instituțiile de stat. Cu ocazia împlinirii a 59 de ani de la intrarea în vigoare a Convenției Europene a Drepturilor Omului, avocații parlamentari reiterează îndemnul către autoritățile țării să întreprindă acțiunile de rigoare pentru asigurarea respectării netăgăduite a drepturilor omului în Republica Moldova și ameliorarea situației existente în domeniu.

CpDOM

Oficial american: Moldova merge pe calea cea dreaptă

Prim-vicepreședintele Parlamentului a efectuat o vizită de lucru în Statele Unite. Vlad Plahotniuc a avut o întrevedere cu Secretarul de Stat al Carolinei de Nord, Elaine Marshall. Oficialul american a menționat că, Moldova merge pe calea cea dreaptă și că țara noastră a înregistrat mai multe progrese în ultimii ani.

De altfel, ambii oficiali au ceva în comun: atît Vlad Plahotniuc, cît și secretarul american au venit în politică după ce au avut o experiență de succes în domeniul afacerilor. În acest context, Elaine Marshall l-a îndemnat pe Vlad Plahotniuc să contribuie cu experiența sa de manager

pentru a impulsiona cooperarea economică dintre Carolina de Nord și Republica Moldova.

Din 1999, Carolina de Nord și Republica Moldova au semnat trei memorandumuri de cooperare. Datorită statului american, în țara noastră au fost realizate schimburi de experiență și circa 40 de proiecte civile. Locuitorii Carolinei de Nord au donat echipament, calculatoare și medicamente pentru Moldova, în valoare de peste 600 000 de dolari. Totodată, mai mult de 20 de mii de copii din Moldova au beneficiat de tratament acordat de medicii din Carolina de Nord.

Cea de-a patra rundă de negocieri va avea loc pe 13 septembrie la Viena

Cea de-a patra rundă de negocieri în formatul oficial „5+2” pentru reglementarea conflictului transnistrean va avea loc la Viena pe 13 septembrie. Despre aceasta a declarat prim-ministrul, Vlad Filat, în cadrul unei emisiuni de la un post privat de televiziune.

Vlad Filat a menționat că subiectul reglementării conflictului transnistrean va fi discutat la Moscova în cadrul vizitei sale. „Vom discuta acest aspect. Nu este ceva nou, extraordinar, nu avem ce propune nou. Poziția R. Moldova este foarte clară în acest sens”, a spus premierul.

Referitor la următoarea rundă de negocieri, prim-ministrul a spus că urmează să fie reiterate pozițiile. „Avem o relație bună, vorbim cu regularitate la telefon. Anumite lucruri s-au reușit. Eu cred că numai prin comunicare și încredere ai posibilitatea să rezolvi ceva. Problema transnistreană este una foarte complicată și fără un dialog permanent nu ai cum să te miști înainte”, a spus Vlad Filat, referindu-se la relația cu liderul de la Tiraspol, Evghenii Șevciuc și rezolvarea conflictului transnistrean.

Amintim că, ultima rundă de negocieri a avut loc în luna iulie.

Începe ziua cu DREPTUL!

Discuții la nivel înalt asupra reformelor în sectorul justiției din Moldova

Șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Dirk Shuebel, s-a întâlnit, recent, cu ministrul Justiției al Republicii Moldova, Oleg Efrim, la invitația oficialului moldovean, potrivit unui comunicat al Ministerului Justiției al RM.

Discuțiile sincere și profunde, au

vizat progresele realizate în cadrul reformei inițiate în sectorul justiției, problemele existente, precum și perspectiva colaborării dintre Moldova și Uniunea Europeană pe segmentul dat.

În acest sens, ministrul Justiției a menționat modificarea legislației cu privire la organizarea și funcționarea sistemului judecătoresc și Legea privind selectarea, avansarea în carieră

și evaluarea performanțelor judecătorilor, adoptate de Parlament în luna iulie. Acest pachet a fost expediat Președinției, pentru a fi promulgat și publicat în cel mai apropiat timp, l-a anunțat Oleg Efrim pe diplomatul european. De asemenea, a fost abordată și intenția Ministerului Justiției de a prezenta în această toamnă un nou pachet de inițiative legislative în concordanță cu Strategia de reformă în sectorul justiției și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, cu privire la măsurile de combatere a corupției. În particular, este vorba despre modificarea cadrului normativ în vederea sancționării mai severe a actelor de corupție, elaborarea unui proiect de lege care să reglementeze modul de aplicare a testului de integritate angajaților din sectorul justiției, precum și a altui proiect cu privire la obligația testării la poligraf a candidaților la funcția de judecător, procuror sau ofițer de urmărire penală. Totodată, urmează să fie elaborate un șir de amendamente care să asigure certitudinea dobândirii legale a averilor deținute de judecători și alți funcționari publici, cum ar fi obligația de a demonstra originea averii dobândite sau interdicția de a folosi timp îndelungat proprietăți ce nu sînt înregistrate pe numele acestora.

Oleg Efrim a remarcat deschiderea privind reformele de care dau dovadă, în ultima vreme, instituțiile din sectorul justiției, în pofida rezistenței înverșunate pe care continuă s-o opună unii actori din acest sistem.

La rîndul său, Dirk Shuebel a salu-

tat eforturile Ministerului Justiției, mai cu seamă, cele depuse în domeniul luptei cu corupția, evidențiind problema imunității și a evaluării performanțelor judecătorilor. El a apreciat complexitatea acțiunilor întreprinse în această primă etapă de implementare a schimbărilor, în condiții încă destul de dificile și cînd suportul financiar promis de partenerii de dezvoltare este redus. În context, cei doi interlocutori și-au manifestat convingerea că sursele alocate de Uniunea Europeană vor crește considerabil în 2013, urmînd ca pînă la sfîrșitul acestui an, sectorul justiției din Moldova să beneficieze de primele 10 milioane de euro în calitate de asistență tehnică.

Cor. DREPTUL

Protecția copiilor în vizorul Poliției

Odată cu începerea noului an de studii, grija față de copii ia amploare. În această arie de preocupări, se înscrie și campania cu genericul „Cunoaște-ți polițistul tău”. Potrivit unui comunicat al Direcției informare și relații cu publicul a Ministerului Afacerilor Interne, acțiunea a fost desfășurată de MAI în colaborare cu Ministerul Educației.

În cadrul acesteia, în toate școlile cu clase primare din Moldova au avut loc lecții pentru elevii claselor întîi. De menționat că, pentru prima dată o astfel de acțiune implică toate clasele întîi din țară - 1659 la număr.

Astfel, clopoțelul a anunțat din prima zi de școală și despre măsurile de siguranță în trafic. Polițiștii-învățători au explicat copiilor care este rolul poliției în societate și care sînt regulile rutiere pe care trebuie să le cunoască pentru un drum sigur la școală, iar pentru buna însușire a celor predate, agenții de circulație le-au oferit elevilor dulciuri.

„Le-am explicat copiilor regulile de circulație rutieră și anume traversarea străzilor în calitate de pietoni. Darurile sînt din

partea conducerii Comisariatului și a Ministerului de Interne”, a subliniat inspectorul de sector de la Comisariatul Buiucani, Victor Vitiuc.

La rîndul lor, copiii s-au arătat destul de entuziasmați de aceste lecții, menționînd că au învățat să fie atenți atunci cînd traversează strada.

Săptămînal, elevii sînt așteptați și la cursul opțional „Securitatea traficului rutier”. „Din moment ce venim la școală, trebuie, obligatoriu, să cunoaștem regulile circulației rutiere”, a specificat Rodica Prodan, profesoară la clasele primare, Liceul „Columna” din Chișinău.

În cadrul acțiunii „Cunoaște-ți polițistul tău”, 1789 de polițiști au vorbit în fața a peste 36 000 de copii care au venit pentru prima dată la școală.

Activitatea în cauză are scopul de a reduce riscul pe străzi și de a face cunoștință copiilor și părinților acestora cu polițistul local, într-o mai bună securitate în școli și în jurul instituțiilor vizate.

Cor. DREPTUL

Patronii sînt obligați să plătească angajaților salariul în ziua concedierii

Angajatorul este obligat prin lege să elibereze angajatului disponibilizat, chiar în ziua în care acesta este eliberat din funcție, carnetul de muncă cu toate completările de rigoare, precum și salariile restante. Potrivit șefului adjunct al Inspecției Muncii, Igor Ciloci, în cazul în care angajatorul nu-i plătește angajatului salariul în ziua concedierii, aceasta constituie o încălcare a legislației în vi-

goare. În asemenea situații, salariatul are dreptul să sesizeze inspectorii muncii.

„Prioritate o au petițiile și solicitările în formă scrisă. În baza acestor cereri inspectorii se deplasează la întreprindere sau se întîlnesc cu petiționarul. În cazul în care petiționarul vrea să-și păstreze confidențialitatea, acest lucru este posibil fiind o procedură legală și echilibrată”, a declarat Igor Ciloci.

Șeful adjunct al Inspecției Muncii a mai precizat că, în cazul în care angajații lucrează pe timp de noapte, adică în intervalul de timp 22.00-06.00, angajatorul este obligat să reducă cu o oră programul, iar salariul plătit trebuie să fie dublu. Asigurarea cu transport a salariaților pe timp de noapte este alegerea fiecărui patron în parte și este menționată în contractul individual de muncă printr-o clauză specială.

Oleg Efrim, invitat special la Reuniunea Anuală a Diplomației Române

Oleg Efrim, ministrul Justiției al Republicii Moldova a participat, recent, în calitate de invitat special, la Reuniunea Anuală a Diplomației Române, potrivit unui comunicat al Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

În acest context, oficialul moldovean a subliniat că, Guvernul de la Chișinău este recunoscător României pentru că promovează constant, în relațiile sale externe, interesele Republicii Moldova și susține apropierea acesteia de Uniunea Europeană.

Totodată, în discursul adresat diplomaților români, Oleg Efrim a precizat că relațiile politice și cele culturale dintre cele două țări s-au îmbunătățit considerabil în ultimii trei ani și speră ca și investițiile românești din țara noastră să fie din ce în ce mai consistente și variate, dezideratul major fiind implementarea proiectelor energetice, în special construcția gazoductului Iași-Chișinău.

„Efectele realizării acestui obiectiv strategic sînt identice cu adoptarea unei Declarații de Independență Energetică a Republicii Moldova”, a adăugat O. Efrim.

La reuniune s-a mai discutat despre reformele din sectorul Justiției din țara noastră, integrarea europeană dar și despre reglementarea conflictului transnistrean.

La rîndul său, ministrul de Externe al României, Titus Corlățean, a reiterat, sprijinul ferm pentru aderearea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, șeful diplomației românești menționînd că urmează să facă o

vizită în Republica Moldova pe 13 septembrie.

„Prezența la evenimentul anual al diplomației românești a ministrului Oleg Efrim reprezintă o confirmare a relației excelente dintre București și Chișinău, dar și o expresie a interesului constant al României pentru dezvoltarea Parteneriatului Strategic bilateral, pentru susținerea traseului european al Republicii Moldova. După cum se cunoaște, la reuniunea de anul trecut a Diplomației Române a fost invitat domnul Iurie Leancă, vicepremier și ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova”, menționează sursa citată.

Oleg Efrim s-a întîlnit și cu noul ministru al Justiției din România, Mona Pivniceru cu care a abordat subiecte ce țin de colaborarea dintre Ministerul Justiției din România și cel din Republica Moldova. Discuțiile dintre Pivniceru și Efrim s-au axat, în special pe studiul implementării Planului de acțiuni în domeniul justiției între cele două ministere, pentru anii 2012-2013, semnat pe 17 iulie la Chișinău. Cei doi oficiali au punctat aspecte importante ale procesului de reformă a justiției, precum: răspunderea magistraților, infrastructura de sistem, armonizarea legislației cu normele europene, lupta împotriva corupției din cadrul sistemului judiciar, activitatea magistraților în ansamblu, precum și implicarea asociațiilor profesionale ale magistraților în plan socio-juridic.

Cor. DREPTUL

Fața nouă a justiției din Moldova

Salariile judecătorilor nu vor fi majorate dacă aceștia insistă asupra menținerii imunității. Pe viitor, ei vor fi provocați la acțiuni de corupție, iar în Capitală va exista un palat al justiției, care va întruni toate instanțele de judecată. Ministrul Justiției a relatat unui portal despre reforma complexă din justiție.

Oleg Efrim, ministrul Justiției al RM: „Modificările vor începe odată cu studiile la drept din universități și se vor încheia cu reforma Curții Constituționale, vor atinge fiecare detaliu, deoarece nu are niciun sens să reformezi sistemul justiției, MAI, Procuratura, fiecare în parte. Dacă nu vor avea loc schimbări complexe în aceste structuri, sistemul nu va funcționa, așa cum așteptăm noi”.

Ministrul a specificat că, se așteaptă ca cetățenii să aibă încredere în justiție. În acest scop, se va începe cu judecătorii. Dacă aceștia vor insista asupra menținerii imunității, apoi nu poate fi vorba de majorarea salariilor. Din septembrie începe elaborarea unei legi noi, care va stabili pedeapsa pentru dosarele pe care Moldova le-a pierdut la CEDO. Prin metode moderne vor fi verificați, mai ales la provocarea mitei.

Oleg Efrim, ministrul Justiției al RM: „Această lege importantă este foarte sensibilă. Desigur, judecătorii noștri sînt împotriva, dar am creat un grup de lucru, în componența căruia intră, în afară de reprezentanții Ministerului Justiției, și reprezentanții sistemului judiciar, procuraturii, societății civile și vom avansa în această direcție”.

Ministrul a menționat, că mulți judecători au de ce se teme, deși sînt și judecători onești. De asemenea, Oleg Efrim a comunicat că, la Chișinău poate fi creat un palat al justiției, care va uni toate instanțele de judecată, avocați și procurori.

„Republica Moldova – un obiectiv important pe agenda cooperării internaționale a Austriei, în domeniul afacerilor interne”

Recent, Dorin Recean, ministrul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu șeful Oficiului austriac de dezvoltare a cooperării, Gerhard Schaumberger, potrivit unui comunicat al Direcției informare și relații cu publicul, MAI. În cadrul acesteia, oaspetele austriac a declarat că, Republica Moldova este poziționată printre obiectivele importante pe agenda cooperării internaționale a Austriei, în special în domeniul afacerilor interne, dovadă fiind și vizitele oficiale reciproce, la nivel de miniștri și vice-miniștri, din ultimii ani.

Mai mult, ofițerul de legătură al Austriei pentru Republica Moldova, Johann Handler, a confirmat faptul că există o cooperare foarte bună între cele două ministere, inclusiv în ceea ce privește schimbul operativ de informații, atât de necesar în combaterea crimei organizate transfrontaliere. Potrivit oficialului, cadrul legal bilateral este unul foarte bun pentru realizarea acestei cooperări.

La rândul său, ministrul Recean a evidențiat importanța consolidării relațiilor bazate pe reciprocitate, în domeniul combaterii criminalității organizate transfrontaliere.

Totodată, Johann Handler a menționat

că experții austrieci au fost implicați în câteva ateliere de lucru în domenii importante, în procesul de reformare a MAI, inclusiv misiunea de expertiză privind laboratoarele criminalistice și misiunea de expertiză privind consolidarea capacităților unității de analiză a informațiilor, ca rezultat fiind prezentate recomandări din partea lor. De aseme-

nea, ofițerul de legătură a menționat că autoritățile austriece sînt interesate să acorde Ministerului de Interne asistență în aceste domenii și pe viitor.

Un alt subiect discutat pe larg a vizat consolidarea capacităților logistice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI.

Dorin Recean a mulțumit pentru cooperare și asistență oferite pe parcursul anilor de către autoritățile austriece,

menționînd că unul din obiectivele majore ale MAI rămîne a fi combaterea crimei organizate.

La fel, ministrul Recean a vorbit și despre importanța creării unui laborator ADN în Republica Moldova, pentru îmbunătățirea capacităților în analiza probelor colectate de la locul comiterii infracțiunii, iar disponibilitatea autorităților austriece de a ne acorda asistență în acest domeniu este foarte importantă.

În cadrul întîlnirii, reprezentanții Austriei au transmis scrisoarea/invitație ministrului Recean în Austria, din partea ministrului Federal de Interne de la Viena. Ministrul a fost invitat să întreprindă o vizită oficială, care ar constitui un bun prilej pentru consolidarea relațiilor existente și semnarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernului Federal al Austriei privind asistența reciprocă în cazul catastrofelor naturale și tehnogene și colaborarea întru prevenirea acestora.

La finalul întrevederii, ministrul Recean a mulțumit oaspeților, inclusiv pentru invitația de a efectua vizita oficială în Austria, și și-a exprimat speranța că, pe viitor, relațiile cu Austria în domeniul afacerilor interne vor evolua și mai mult.

Cor. DREPTUL

Penitenciar cu condiții europene pentru minorii delicvenți

O închisoare cu condiții europene, pentru delicvenții minori, va apărea în curînd și în Moldova. În acest sens, angajații Ministerului Justiției și ai instituțiilor subordonate au decis să doneze salariul pentru o zi. Banii vor fi utilizați pentru definitivarea proiectului de creare a unui penitenciar-model pentru minori la Goian.

Cea mai mare parte din suma necesară a fost acumulată chiar de colaboratorii Departamentului Instituțiilor Penitenciare, contribuția cărora constituie, conform unor calcule preliminare, peste 300 de mii de lei. Inițiativa a fost, de asemenea, susținută de angajații Departamentului Administrație Judecătorească, ai Centrului de Armonizare a Legislației și cei ai Direcției de justiție a UTA Gagauz-Yeri.

Proiectul este realizat de Ministerul Justiției, cu suportul unor parteneri naționali și străini, printre care Misiunea Norvegiană pentru

Promovarea Supremației Legii în Moldova și UNICEF Moldova, cu scopul de a contribui la reformarea sistemului penitenciar prin crearea unei instituții

corecționale pentru minori, ce ține cont de practicile europene și respectarea drepturilor omului.

Drept model a fost ales penitenciarul din Oslo, practicile cărui urmează a fi adaptate în cadrul noului penitenciar pentru minorii delicvenți de la Goian. În paralel, proiectul presupune modificarea întregului sistem corecțional de justiție juvenilă, astfel încît detenția să fie înlocuită cu un mediu de securitate dinamică, centrat pe copil, care să includă activități educaționale, terapeutice și de orientare vocațională.

Proiectul de reconstrucție a penitenciarului de la Goian urmează a fi implementat pînă în decembrie 2013, iar bugetul acestuia se ridică la aproximativ două milioane de euro.

În această ordine de idei, Ministerul Justiției anunță că, cetățenii care doresc, pot contribui și ei la realizarea unor condiții mai bune pentru minorii delicvenți, dotarea bibliotecii și a unor săli de calculatoare, amenajarea unor săli de sport și a unei cantine pentru ei, făcînd donații.

Lilia DUMINICA

Polițiștii moldoveni învață de la colegii germani cum să prevină criminalitatea

Șefii Poliției Ordine Publică au fost instruiți în cadrul unui atelier de lucru, cu participarea colegilor din Germania. Atelierul cu genericul „Prevenția criminalității” a fost organizat în cadrul Proiectului „Poliția în societate”, în parteneriat cu Ministerul Federal de Interne al landului Baden-Württemberg al Republicii Federale Germania.

Împ de două zile, comisarii adjuncți, șefii ai Poliției Ordine Publică din raioanele țării au abordat, împreună cu colegii din cadrul Poliției landului german Baden-Württemberg, subiecte ce țin de cele mai eficiente practici de prevenție a criminalității, responsabilitățile ce revin unui șef de comisariat din mediul urban, dar și șefilor de post din localitățile cu un număr redus de oameni. În cadrul seminarului, polițiștii din Germania au prezentat cele mai importante principii ale reformei poliției din Baden-Württemberg.

Scopul principal urmărit prin desfășurarea atelierului de lucru a vizat instruirea

angajaților Poliției Ordine Publică în domeniul asigurării siguranței publice, prin perfecționarea planificării activităților de prevenție a criminalității, preluarea și implementarea bunelor practici. În calitate de moderator ai atelierului au fost patru experți în domeniu din Germania, în frunte cu Renato Gigliotti, din cadrul Poliției Mannheim.

Cursul de instruire se înscrie în suportul acordat Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de către autoritățile germane, și a fost audiat de 25 de șefi ai subdiviziunilor ordinii publice din țară.

Lilia DUMINICA

Abordări privind piața farmaceutică din Moldova

Deși, în linii mari, cadrul legislativ și de reglementare a pieței farmaceutice din Republica Moldova este adecvat, există un aspect esențial care nu este suficient de bine reglementat, după cum se declară la nivel oficial, și anume, monitorizarea și analiza impactului politicilor, este de părere expertul asociat IDIS „Viitorul”, Iurie Goțișan. Specialistul a elaborat, recent, o lucrare cu genericul „O scurtă radiografie a pieței farmaceutice din Moldova”, în care analizează situația de pe piața farmaceutică din Republica Moldova, dar oferă și exemplul altor țări de stabilire a prețurilor la medicamente.

„Chiar dacă populația încearcă să economisească, inclusiv din contul sănătății, medicamentele sînt un produs care se bucură de o cerere înaltă, puțin elastică la variațiile prețurilor. Aceasta creează premise și incitații foarte puternice pentru aranjamente corupte, care duc la stabilirea unor prețuri neobișnuit de înalte pentru medicamente în Moldova”, susține Iurie Goțișan. Autorul lucrării precizează că aceste motivații sînt amplificate de faptul că peste 80% din medicamentele consumate în Republica Moldova sînt de import, ceea ce face produsele respective vulnerabile

la unele probleme sistemice cu care se confruntă Moldova în facilitarea comerțului internațional (inclusiv corupția în organele care trebuie să faciliteze comerțul internațional).

Investigațiile operative ale organelor de control denotă prezența unor scheme frauduloase, care conduc la majorarea neîntemeiată a prețurilor la medicamente. În așa mod, prețurile la medicamente în Republica Moldova sînt mai mari de cîteva ori față de cele atestate în țările vecine.

Expertul Iurie Goțișan consideră că acest fapt se explică prin prisma cadrului de reglementare cu privire la achizițiile publice de medicamente, care este incomplet. „Agenția Medicamentului nu poate asigura pe deplin derularea adecvată a achizițiilor publice centralizate de medicamente, ținînd cont de faptul că Inspectoratul Farmaceutic este în cadrul Agenției, iar aceasta deseori este acuzată de conflict de interese. În plus, implementarea reformei a fost făcută cu deficiențe în dirijare și comunicare, ceea ce a creat tensiune între toți participanții sistemului de aprovizionare cu medicamente: farmacii, depozite și instituții medico-sanitare publice, precum și pacienții”. Astfel,

mecanismul selectat pentru reglementarea prețurilor suportă mai multe riscuri, printre care: micșorarea și modificarea sortimentului de medicamente; dispariția unor medicamente vitale; micșorarea numărului de producători înregistrați, și respectiv, limitarea concurenței; o potențială dispariție de pe piață a medicamentelor ieftine cu reorientarea spre cele scumpe etc.

Problema prețurilor de pe piața farmaceutică din Moldova a fost abordată la nivel guvernamental în mai 2010, în contextul scumpirii continue a medicamentelor. Acestea au fost examinate în cadrul unei ședințe publice, unde s-au discutat rezultatele unei analize a pieței, fapt pentru care s-a constatat că pe 22 de poziții de medicamente care se vînd în Moldova și România, în unele cazuri, diferența de preț ajunge și pînă la 86,2%. La aceeași ședință publică, s-a menționat că Republica Moldova este singurul stat din regiune unde la începutul anului nu se fac publice prețurile medicamentelor de la producător, iar aceasta permite speculații la stabilirea prețului de vânzare a medicamentelor, se mai arată în lucrare.

Astfel, analistul este de părere că Guvernul trebuie să întreprindă în continuare

măsuri pentru asigurarea accesului populației la medicamente, prin reorientarea politicii de înregistrare a prețului de producător, în primul rînd, pentru medicamentele compensate de Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), cu extinderea ulterioară asupra listei de medicamente esențiale. Ar trebui să se recurgă și la majorarea listei medicamentelor compensate pentru maladiile cu impact asupra sănătății publice. O mare atenție ar trebui să aibă mecanismul de reglementare a prețurilor. Astfel, odată cu controlul prețului de producător de implementat și alte instrumente pentru reglementarea prețurilor la medicamente, în particular, să se meargă pe o acordare diferențiată a TVA, precum și pe stabilirea adaosului comercial diferențiat. Trebuie să se mizeze pe o dezvoltare a capacităților instituționale a Agenției Medicamentului, în particular, de a se găsi pîrghii de contracarare a conflictului de interese a AM în procesul de achiziții publice a medicamentelor, inclusiv prin stabilirea unor criterii transparente, întregi și oneste de evaluare a ofertanților.

Lucrarea apare cu sprijinul financiar al Fundației Friedrich Ebert.

IDIS „VIITORUL”

Armata Națională, la cea de-a XXI-a aniversare

Armata Națională aniversează, în această toamnă, 21 de ani de la fondare. În acest an, militarii au marcat sărbătoarea sub clinchetul clopoștelor, care au dat de știre elevilor din țară despre începutul noului an școlar.

Ziua Armatei Naționale a fost sărbătorită în toate unitățile și instituțiile militare, prin organizarea ceremoniilor festive. Efectivul Ministerului Apărării, cel al Marelui Stat Major și al unităților dislocate în garnizoana Chișinău au depus flori la monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Maica Îndurerată de la Complexul Memorial Eternitate și la Cimitirul Central din strada Armenească. În garnizoanele Bălți, Cahul, Ungheni și Mărculești au fost organizate ședințe festive, în cadrul cărora, cei mai buni ofițeri, subofițeri și sergenți au primit distincții militare, iar soldații în termen – concediu de trei zile. Totodată, în unitățile militare au fost organizate mese rotunde cu genericul „Armata Națională – file de istorie”. În calitate de invitați la manifestații au participat veteranii armatei, care au readus în actualitate subiectul creării și edificării armatei moldovenești.

Cu prilejul aniversării a XXI-a de la formarea Armatei Naționale, ostașii, salariații civili, funcționarii publici, subofițerii și ofițerii, cadrele militare în rezervă și retragere, precum și membrii familiilor acestora au avut parte de felicitări din partea mai multor oficiali, printre care președintele țării, Nicolae Timofti, premierul Vlad Filat, ministrul Apărării, Vitalie Marinuța etc.

Potrivit ministrului Apărării, Vitalie Marinuța, Ziua Armatei Naționale reprezintă un moment de valoare și simbol pentru Republica Moldova și este un prilej pentru națiune de a-și onora cetățenii care, printr-un act de conștiință și devotament, au îmbrăcat haina militară și servesc Patria sub tricolor.

„Această zi este și una cu încărcătură emoțională, o zi în care fiecare dintre noi își îndreaptă gândurile, cu aleasă cinstită, către militarii ce au luptat pentru independența țării și au apărat idealurile naționale. Ei au primit botezul focului pe platourile din Cocieri, Doroțcaia și Coșnița. Tuturor acestor patrioți le prezentăm onorul și le mulțumim pentru devotamentul, profesio-

suveranității, integrității teritoriale, unității, democrației constituționale a Republicii Moldova – o misiune onorantă și deloc ușoară.

„Constatăm cu mândrie că în toți acești ani armata, prin acțiuni tangibile, și-a câștigat dreptul de a fi numită Armată Națională, armată pe care poate conta fiecare cetățean al Republicii Moldova. Acest lucru a fost demonstrat de zeci de sondaje de opinie, ce au plasat armata în topul instituțiilor cu cea mai mare încredere din partea compatrioților noștri, ceea ce înseamnă că ei iubesc, prețuiesc armata și-i înțeleg rolul în arhitectura de securitate și stabilitate națională și europeană”, a subliniat acesta.

Totodată, Vitalie Marinuța susține că instituția militară se află, în prezent, într-un amplu proces de transformare și modernizare, în consens cu cerințele timpului: „Este un proces plin de provocări, pe care a trebuit să-l realizăm cu resurse modeste, alocate armatei și în acest an. Am convingerea că factorii de decizie vor înțelege și vor susține aceste reforme, astfel încât prin implementarea lor, să ne putem alinia armatele occidentale și împreună să urmăm parcursul european pentru care au votat cetățenii țării noastre. Cu atât mai mult că avem potențial uman de calitate, instruit în școli militare de prestigiu și înarmat cu determinare, cunoștințe și dorința de a schimba în bine lucrurile”.

Ministrul le-a mulțumit camarazilor pentru munca titanică depusă în unitățile militare, pe poligoanele

de bine la adresa militarilor a venit și conducerea țării. În calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, președintele țării, Nicolae Timofti, a apreciat înalt nivelul de pregătire, de cunoaștere și folosire eficientă a armamentului și tehnicii din dotare, caracteristic militarilor, care „și-au făcut din slujirea țării un crez al vieții, îndeplinindu-și cu dăruire și devotament datoria”.

„Creată la câteva zile de la proclamarea Independenței Republicii Moldova, Armata Națională a fost și continuă să fie unul dintre pilonii stătalității noastre, o instituție foarte importantă în ansamblul instituțiilor care asigură securitatea națională. Ea este și va fi întotdeauna sprijinul de nădejde al poporului nostru”, a accentuat Nicolae Timofti.

În opinia șefului statului, în actualul context internațional, participarea militarilor moldoveni

indispensabilă a societății, sînt reliefate prin specificul, funcția și misiunea pe care aceasta o deține, reprezentînd un segment social important

nostru de libertate și independență”, a declarat președintele.

Prim-ministrul Vlad Filat s-a alăturat și el urărilor, cu un mesaj din partea Guvernului. „Locul și rolul Armatei Naționale, ca parte

nu o singură dată că sîntem capabili să îndeplinim orice misiune încredințată de conducerea statului. Participînd la aplicații multinaționale în cadrul Programului Parteneriat pentru Pace, la operați-

nalismul și curajul de a fi primii și de a fi un exemplu pentru noi, cei care le-am urmat calea”, a declarat ministrul.

La o distanță de 21 de ani, susține ministrul, misiunea armatei a rămas aceeași – apărarea independenței,

de instrucție și în misiuni departe de țară, precum și familiilor militarilor, pentru că au fost mereu alături, cu sufletul aproape de armată, contribuind la succesul misiunilor îndeplinite.

Cu mesaje de felicitare și urări

în operațiunea post-conflict de restabilire a Irakului și la operațiunile de menținere a păcii sub egida ONU și OSCE reprezintă principalul argument că țara noastră este apreciată de organisme internaționale. Nicolae Timofti și-a exprimat convingerea că, prin profesionalismul, inteligența, flexibilitatea și capacitatea de adaptare de care dau dovadă reprezentanții Armatei Naționale, aceștia vor reuși să se ridice, și în viitor, la nivelul așteptărilor cetățenilor și conducerii statului, dar nu în ultimul rînd și al partenerilor externi.

„La ceas aniversar, vă urez, dragi militari și angajați civili ai Armatei Naționale, multă sănătate, prosperare și succes în îndeplinirea nobilei misiuni ce v-a fost încredințată de popor, spre binele și prosperarea Republicii Moldova. Aceleași felicitări și urări de bine le adresez veteranilor Armatei Naționale, militarilor în rezervă și în retragere, care au luptat pentru împlinirea visului

investit cu calitatea responsabilă de a fi garantul securității teritoriale a țării. Militarii moldoveni au demonstrat, pe parcursul anilor, că sînt cetățeni destoinici, buni profesioniști și adevărați patrioți. Guvernul mizează pe aceste calități în realizarea procesului de modernizare a Armatei Naționale, care va contribui la obținerea noilor performanțe în domeniu”, a punctat Vlad Filat.

„Apreciez înalt simțul datoriei, profesionalismul și abnegația de care dați dovadă și în misiunile și exercițiile internaționale, prin intermediul cărora, Republica Moldova a devenit un partener de încredere în comunitatea internațională și un garant al stabilității și securității regionale. Sperăm și pe viitor să îndeplinim cu dăruire și devotament nobila datorie ostășească”, le-a spus șeful Executivului, militarilor.

Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandantul Armatei Naționale, generalul de brigadă Vitalie Stoian, a adresat și el un mesaj de felicitare. „Astăzi putem spune cu certitudine că Armata Națională a devenit un atribut firesc al statului, că își îndeplinește cu cinste misiunile constituționale. Noi, militarii, am demonstrat

uni de menținere a păcii, militarii moldoveni au dat dovadă de înalt profesionalism, promovînd, astfel, buna imagine a Republicii Moldova peste hotare. În actualul context internațional, participarea la asemenea acțiuni constituie principalul argument că Moldova va fi în măsură să răspundă și pe viitor prompt și cu demnitate unor decizii ale comunității internaționale oriunde o va cere situația”, a menționat Vitalie Stoian.

Potrivit șefului Marelui Stat Major, astăzi a fi ofițer în armată înseamnă înainte de toate a fi patriot: „Aceasta presupune dragostea de țară, capacitatea de a-ți asuma răspunderea pentru propriile decizii, de a contribui la educarea miilor de tineri în spiritul dragostei de țară și devotamentului față de idealurile poporului nostru”. „Fie ca izbînda să vă călăuzească permanent, iar în activitatea cotidiană să cunoașteți noi realizări și ascensiuni”, le-a urat militarilor Vitalie Stoian.

Și pentru că în acest an, prima zi de școală a coincis cu Ziua Armatei Naționale, șeful Marelui Stat Major a participat la sărbătoarea primului sunet, desfășurată la Liceul „Olimp” din Costești, Ialoveni. Comandantul Armatei Naționale a felicitat elevii și corpul didactic, urîndu-le succes și perseverență în noul an de studii.

Generalul a îndemnat elevii să fie cît mai studioși și să acumuleze cunoștințe temeinice. „Republica Moldova și Armata Națională au nevoie de cetățeni instruiți, capabili să asigure un viitor prosper țării noastre, iar acest lucru poate fi obținut doar prin studii de calitate, efort, ambiție și determinare. Viitorul este al celor care își vor face din carte un prieten de încredere”, a spus șeful Marelui Stat Major.

Totodată, Vitalie Stoian le-a urat învățătorilor să aibă parte de discipoli cuminți și recunoscători și a exprimat cuvinte de mulțumire pentru munca depusă de pedagogi. „Prima zi de școală are o semnificație dublă. Marcăm și Ziua Armatei Naționale, iar școala și armata sînt două instituții care au menirea de a cultiva și educa sentimentul de patriotism în rîndurile tinerei generații”, a conchis sursa citată.

Lilia DUMINICA

• La solicitarea cititorilor

Regimul contractual al bunurilor soților

Contractul matrimonial este convenția încheiată benevol între persoanele care doresc să se căsătorească sau între soți, în care se determină drepturile și obligațiile patrimoniale ale acestora în timpul căsătoriei și/sau în cazul desfăcerii acesteia.

Prin contractul matrimonial soții pot modifica regimul legal al proprietății în devălmășie. Contractul matrimonial poate stabili că toate bunurile dobândite de fiecare dintre soți în timpul căsătoriei sînt proprietate personală a soțului care le-a dobândit. Contractul matrimonial încheiat

fi transmise fiecăruia dintre soți în caz de partaj, precum și să stabilească alte clauze patrimoniale, inclusiv sancțiuni patrimoniale pentru soțul culpabil de desfacerea căsătoriei. Drepturile și obligațiile prevăzute în contractul matrimonial pot fi limitate la un anumit termen sau pot fi puse în dependență de survenirea sau nesurvenirea anumitor condiții. Părțile nu sînt în drept să stipuleze în contractul matrimonial clauze care ar afecta capacitatea juridică sau de exercițiu a soților, dreptul lor de adresare în instanța judecătorească pentru reglementarea relațiilor personale dintre ei, inclusiv a drepturilor și obligațiilor dintre ei și copiii lor, care ar limita dreptul soțului inapt de muncă la întreținere, care ar leza drepturile și interesele legitime ale soților sau ale unuia dintre ei, precum și clauze care contravin principiilor și naturii relațiilor familiale.

Contractul matrimonial poate fi modificat sau reziliat în orice moment, în baza acordului dintre soți. Acordul privind modificarea sau rezilierea contractului matrimonial se întocmește în scris și se autentifică notarial. Nu se admite refuzul unilateral de executare a clauzelor contractului matrimonial. La

cererea unuia dintre soți, instanța judecătorească poate modifica sau rezilia contractul matrimonial în modul și temeiurile prevăzute de Codul civil.

Clauzele contractului matrimonial se sting din momentul încetării căsătoriei, cu excepția celor care au fost stipulate pentru perioada de după încetarea căsătoriei. Contractul matrimonial, în baza temeiurilor prevăzute de Codul civil, poate fi declarat nul, total sau parțial, de către instanța judecătorească. La cererea unuia dintre soți sau a procurorului, instanța judecătorească este în drept să declare nulitatea, totală sau parțială, a contractului matrimonial dacă acesta conține clauze care lezează drepturile și interesele unuia dintre soți, ale copiilor minori ori ale altor persoane ocrotite prin lege. Fiecare dintre soți este obligat să înștiințeze creditorii săi despre încheierea, modificarea sau rezilierea contractului matrimonial. În cazul neexecutării acestei obligații, soțul debitor răspunde pentru obligațiile sale indiferent de conținutul contractului. Creditorii soțului debitor pot cere modificarea sau rezilierea contractului matrimonial dacă acesta le lezează drepturile și interesele ocrotite prin lege.

Contractul matrimonial poate fi încheiat pînă la înregistrarea căsătoriei sau, în orice moment, în timpul căsătoriei. Contractul matrimonial încheiat pînă la înregistrarea căsătoriei intră în vigoare la data înregistrării acesteia. Contractul matrimonial se încheie în formă scrisă și se autentifică notarial. Nerespectarea acestor prevederi atrage nulitatea contractului.

în timpul căsătoriei nu are acțiune retroactivă. Bunurile dobândite pînă la încheierea contractului sînt supuse regimului legal prevăzut de Codul familiei. Soții sînt în drept să determine în contractul matrimonial drepturile și obligațiile privind întreținerea reciprocă și modul de participare a fiecăruia la veniturile obținute de fiecare dintre ei și la cheltuielile comune, bunurile ce vor

Țările în care femeile sînt ținute doar la cratiță. Pe ce loc este Moldova

Angela Merkel, Iulia Timoșenko, Hillary Clinton sau Catherine Ashton. Sînt cîteva dintre cele mai cunoscute femei din politica mondială. Cel mai recent studiu privind reprezentarea sexului frumos în parlamentele naționale arată că fiecare a cincea femeie este implicată în politică în lume.

Cel mai recent raport Gender Gap Index situează Moldova pe locul 64 din 135 privind echilibrul între sexe în politică. Sîntem alături de țări ca Tadjikistan, El Salvador, Franța, Mauritania sau Bangladesh, în ceea ce privește nu-

mărul femeilor în Legislativ. Procentajul cel mai mare de femei în Parlament este deținut de Suedia și Africa de Sud, cu 45 la sută, urmate de Cuba, Islanda și Finlanda cu 43 de procente. În România, doar 11 la sută dintre legislatori sînt femei, iar în Ucraina - 8 procente. Statele Unite sînt pe locul 72, cu 17 procente, iar Federația Rusă ocupă poziția 84, femeile avînd o reprezentare de 14 la sută în Parlament. Media europeană este de puțin peste 23 la sută. În schimb, în țări ca Yemenul, Arabia Saudită, Qatar sau Oman femeile sînt ținute la cratiță. Aceste state sînt la coa-

da clasamentului, neavînd nicio femeie în Legislativ.

La nivel internațional, femeile cîștigă tot mai mult teren în domenii considerate pînă nu demult doar pentru bărbați. Tot mai des vedem femei care ocupă fotoliul de președinte, de prim-ministru sau de ministru. Printre femeile cu cel mai mult succes în politică se numără cancelarul german, Angela Merkel, secretarul american de stat, Hillary Clinton, șefa diplomației europene, Catherine Ashton, președintele Braziliei, Dilma Rouseff, precum și fostul premier ucrainean, Iulia Timoșenko.

„Femeile oferă echilibru, aduc politicile mai aproape de oameni și asigură dimensiunea socială”

Vicepreședinta Parlamentului Republicii Moldova, Liliana Palihovici, a deschis, marți, masa rotundă consacrată extinderii participării femeilor în cadrul partidelor politice, organizată la Chișinău de Misiunea OSCE în Moldova și Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR).

„Prezența femeilor în partide și inițiativele femeilor realizate în cadrul formațiunilor politice din Moldova oferă echilibru și aduc politicile mai aproape de oameni, asigurînd și dimensiunea socială”, a afirmat vicepreședinta Parlamentului, Liliana Palihovici, în deschiderea acestui eveniment, care a reunit, între 4 și 6 septembrie 2012, mai mulți experți din cadrul organizațiilor naționale și internaționale, precum și reprezentanți ai partidelor politice și societății civile.

Masa rotundă „Sporirea participării femeilor în activitatea partidelor politice” facilitează astfel discuțiile și schimbul de bune practici privind promovarea participării femeilor la viața politică și publică la nivel local, regional și național. Evenimentul a fost urmat și de un atelier pentru femeile lideri și

activiști politici.

La eveniment a participat, de asemenea, șefa Misiunii OSCE în Moldova, ambasadoarea Jennifer Leigh Brush, și președintele Comisiei Electorale, Iurie Ciocan.

Liliana Palihovici, vicepreședinta Parlamentului Republicii Moldova, a menționat în cadrul mesei rotunde că, „dincolo de egalitatea de gen, exprimată în termeni statistici, în politică trebuie să existe și acces egal la decizii”.

„Iată de ce am lansat o serie de inițiative legislative, parteneriate, consultări naționale pentru promovarea egalității de șanse dintre bărbați și femei și programe de leadership. Consider că avem multe de făcut în acest domeniu. Iar parteneriatele cu bărbații ne vor ajuta să realizăm obiectivele pe care ni le propunem atît în calitate de femei lideri, cît și în calitate de femei mame și femei soții”, a afirmat vicepreședinta Parlamentului, apreciînd mult inițiativa OSCE de a organiza acest eveniment și precizînd că „este necesar ca doamnele să fie mai solidare în promovarea inițiativelor comune”.

♦ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări
răspunde juristul
Vitalie MODRÎNGĂ

Vreau să vă expuneți asupra cazurilor legale de suspendare a contractului individual de muncă, fără ca părțile lui să nu dorească acest lucru.

Victoria Mîndru
or. Soroca

Confrm art.76 din Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de:

- a) concediu de maternitate;
- b) boală sau traumatism;
- d) carantină;
- e) încorporarea în serviciul militar în termen, în serviciul militar cu termen redus sau în serviciul civil;
- f) detașare;
- g) forță majoră, confirmată în modul stabilit, ce nu impune încetarea raporturilor de muncă;
- h) trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești;
- i) omiteri, din vina salariatului, a termenului de trecere a controlului medical;

j) depistare, conform certificatului medical, a contraindicațiilor care nu permit îndeplinirea muncii specificate în contractul individual de muncă;

k) cerere a organelor de control sau de drept, conform legislației în vigoare;

l) prezentare la locul de muncă în stare de ebrietate alcoolică, narcotică sau toxică, constatată prin certificat eliberat de instituția medicală competentă sau prin actul comisiei formate dintr-un număr egal de reprezentanți ai angajatorului și ai salariaților;

m) aflare în grevă, declarată conform prezentului cod;

n) stabilire pe termen determinat a gradului de invaliditate ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale; precum și

n) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar și cît mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs, trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL
Numele, prenumele:
Adresa:
(septembrie 2012, nr. 33(436))

Materialele de construcție la control

Materialele de construcție nu sînt beton. Cel puțin asta declară membrii Inspecției de Stat în Construcții, care au constat că mai mulți agenți economici nu respectă standardele. Cei care vor călca pe bec, de astăzi încolo, riscă să rămînă fără licență de activitate, îi avertizează inspectorii.

Peste 100 de întreprinderi specializate în producerea materialelor de construcție au fost verificate de către angajații Inspecției de Stat în construcții. Rezultatele au fost sub nivelul așteptărilor. Astfel, s-a constat că 22 de unități supuse controlului nu corespund cerințelor standard. Alte 8, deși puțin mai calitative, s-au dovedit a fi totuși mult sub nivelul standardelor promise în actele de proveniență. Materialele care au fost supuse testului sînt de pe șantierul de construcție.

Firmele la care au fost depistate încălcări urmează a fi audiate în cadrul Comisiei de atestare tehnico-profesională, care va decide soarta lor de mai departe. Inspecția de Stat în Construcții va înăspri pedepsele. Astfel, întreprinderile care vor livra pe piață materiale de construcție necalitative vor rămîne chiar fără licență de activitate.

Menționăm că, inspectorii au efectuat 19 controale la 49 de întreprinderi din Chișinău și alte 51 de verificări la agenții economici din teritoriu.

Aniversări

Zilele acestea și-au aniversat ziua de naștere: **Mihaela Vidaicu**, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, USM; **Olga Dorul**, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, USM; **Daniela Vidaicu**, magistrul în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Virginia Zaharia**, magistrul în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Liuba Șova**, magistrul în drept, lector superior, Facultatea de Drept, USM; **Alexandru Arseni**, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, USM; **Daniel Martin**, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, USM; **Igor Chiroșca**, doctor în drept, lector superior, Facultatea de Drept, USM; **Marcel Gîscă**, magistrul în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Tamara Mereuță**, judecător Hîncești; **Ion Vilcov**, judecător, CSJ; **Eugen Clim**, judecător, CA, Chișinău; **Sergiu Procopciuc**, vicepreședintele Judecătoriei Orhei; **Dumitru Talai**, judecător, CA, Comrat.

Mult stimați omagiați, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Apreciam străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile, astfel încât doar Dreptatea și Adevărul să triumfe.

Vă dorim să aveți parte, de acum încolo, doar de împliniri și realizări care să vă întregască deplin fericirea.

La mulți ani!

membrii Consiliului
de administrație al Uniunii Juriștilor,
Echipei Dreptul și Revista Națională
de Drept

Echipei redacției Vă adresează un Apel de unire și sprijin. Vă șintem recunoscători că șinteti abonații noștri și susțineți ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor și vom rămîne alături de Dvs.

Toamna în vacanță. Destinații pe care nu trebuie să le ratezi

Te-ai bucurat de vară, ai vizitat marea, ai făcut plajă și te-ai bronzat, însă acum este timpul să începi să faci planuri pentru vacanța de toamnă. Ai de ales între Spania, Marea Britanie sau Franța pentru a te bucura de cele mai frumoase peisaje și oferte.

Barcelona - Spania

Dacă îți place să vizitezi muzeele și să străbați orașul pe bicicletă, Barcelona este cea mai bună variantă pentru vacanța de toamnă. Partea bună este că în Barcelona soarele strălucește încă destul de mult și în perioada toamnei, așa că îți poți etala bronzul și ținutele de vară, fără să te sufoci însă din cauza caniculei.

Roma - Italia

Roma te va impresiona prin atmosfera de muzeu în aer liber, prin străzile care te duc cu gândul la povești de dragoste în nopți târzii, prin produsele culinare puse la dispoziție de bucătarii italieni.

Budapesta - Ungaria

Budapesta te va impresiona în fiecare toamnă cu festivaluri și târguri tradiționale care de care mai complexe și mai bogate, dar și cu plimbări magice pe malul Dunării. Dacă ajungi toamna în Budapesta nu rata plimbările prin centrul vechi și nici restaurantele cu prepa-

rate culinare tradiționale.

Provence - Franța

Provence este o regiune pe care o poți vizita în orice moment al anului și care va fi mereu la fel de frumoasă. Toamna însă, sezonul lavandei este pe final, iar aromele fine și suave ale plan-

cioasă, însă te poți refugia întotdeauna într-un bar sau restaurant cu mîncare multă și bună dacă te simți amenințat de cîțiva nori.

Munchen - Germania

Munchen este destinația ideală de toamnă dacă îți dorești să participi la festivalul Oktoberfest. Acesta este unul dintre cele mai populare și faimoase festivaluri de muzică din Europa, așa că nu trebuie să-l ratezi dacă ajungi în Germania.

Paris - Franța

Dacă nu suporti Parisul vara, cînd este extrem de aglomerat, cu siguranță îți se va părea o experiență minunată să îl vezi toamna, atunci cînd grupurile de turiști sînt prezente într-un număr foarte mic.

Sevilla - Spania

Sevilla este un oraș pe care puțină lume îl tolerează vara din cauza temperaturilor insuportabil de ridicate, așa că toamna este cel mai bun moment în care îl poți vizita.

Lisabona - Portugalia

Chiar dacă nu este cea mai căutată destinație nici în timpul verii, Lisabona este un oraș care merită vizitat în special toamna, cînd te vei bucura de cultură, diversitate și oameni noi, foarte primitivi și prietenoși.

tei îți vor încînta simțurile suficient de mult cu fiecare adiere plăcută de vînt. Dacă ajungi în Provence, în luna septembrie, vei asista la culesul viilor și la festivalurile gastronomice.

Manchester - Marea Britanie

Dacă îți place viața de noapte și îți place să vizitezi orașele ziua, dar mai ales după lăsarea întunericului, Manchester este cea mai bună variantă. Dacă ajungi în Manchester trebuie să îți iei la tine mai mult de o bluză cu mîncă scurtă pentru că vremea este destul de capri-

Cel mai simplu remediu împotriva migrenelor

Data viitoare cînd aveți migrene încercați să renunțați la analgezice și să beți un pahar cu apă, ne sfătuiesc medicii olandezi. Consumul regulat de apă de-a lungul zilei poate reduce severitatea durerilor de cap și a migrenelor (o formă mai gravă de durere de cap, asociată și cu alte simptome precum greață și fotofobie).

Cercetătorii au descoperit că șapte pahare de apă pe zi ar fi de ajuns pentru a diminua durerea și a îmbunătăți calitatea vieții în rîndul pacienților care suferă în mod regulat de migrene.

În 2005, oamenii de știință de la Universitatea din Maastricht, Olanda, au constatat efectul benefic al apei atunci cînd un pacient căruia i se recomandase să consume mai multă apă pentru o problemă a vezicii urinare a declarat că, de cînd a început să facă acest lucru, migrenele s-au ameliorat.

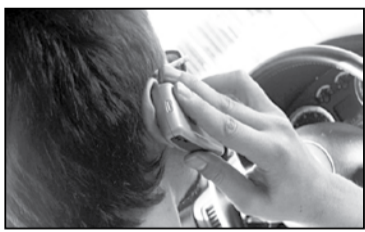
Studiul, coordonat de dr. Marck Spigt, a fost realizat pe un eșantion de 100 de pacienți care sufereau frecvent de dureri de cap severe sau ușoare. Specialiștii le-au recomandat acestora să reducă nivelul de stres la care se expun zilnic, să evite cofeina și să își îmbunătățească programul de somn. De asemenea, jumătate dintre pacienții care au luat parte la studiu au fost rugați să consume cu 1,5 litri de apă pe zi mai mult decît în mod normal.

La sfîrșitul studiului, pacienții au completat un chestionar numit „Migraine-Specific Quality of Life index”, care urmărea să evalueze felul în care se simțeau. În urma testului, s-a constatat că cei care au consumat mai multă apă au obținut scoruri mai mari.

CALEIDOSCOP

Nu vorbești la telefon și ai discount la nota de plată

Patronii unui restaurant oferă o reducere de cinci la sută pentru nota de plată, în cazul în care clienții acceptă să conecteze telefoanele mobile. Se întîmplă în Los Angeles, unde proprietarii localului își îndeamnă, astfel, vizitatorii să comunice mai mult între ei și să nu fie atît de dependenți de noile tehnologii.

Potrivit angajaților, mai bine de jumătate dintre cei care calcă pragul localului sînt de acord să-și lase telefoanele la intrare. Și clienții s-au arătat încîntați de inițiativa administrației și au mulțumit că au avut posibilitatea să comunice mai mult unii cu alții.

Record: O pîrjoală cît un munte în Iordania

Administrația unui hotel de 5 stele din Iordania poate spune că a găsit o metodă de a-și face publicitate, demnă de Cartea Recordurilor. Au copt cea mai mare pîrjoală vegetală din lume. Preparatul culinar a cîntărit aproape 75 de kilograme și a fost împărțită în peste 600 de bucăți.

Pentru prepararea imensei pîrjoale, bucătarii au folosit 80 de kilograme de năut, 5 kilograme de ceapă, două kilograme de pătrunjel proaspăt și puțin peste un kilogram de usturoi. Ei au copt-o într-un dispozitiv cu 350 de litri de ulei. Efortul bucătărilor iordanezi nu a fost trecut cu vederea. Reprezentanții Cărții Recordurilor au confirmat că aceștia au copt cea mai mare pîrjoală din lume.

„Sînt fericit să anunț că pîrjoala cîntărește 74,75 kilograme, iar acest lucru constituie un record mondial”, a declarat reprezentantul „Guinness World Record”, Annabel Lawady.

Pîrjoala a fost împărțită la 600 de persoane cu ocazia unei

zile speciale în care musulmanii își întrerup Rhamadanul și mînîncă de toate.

Ciocolata va aduce mai multe beneficii

Ciocolata ar putea aduce mai multe beneficii, în viitorul apropiat. Cercetătorii britanici au găsit o soluție pentru a înlocui 50 la sută a grăsimilor din lapte și untul de cacao din ciocolată simplă, neagră și albă.

Astfel, specialiștii au pus picături de suc de merișor și portocale în schimbul acestor ingrediente. Oamenii de știință admit că produsul final va avea un gust de fructe, dar spun că există posibilitatea de a folosi, în loc de suc, apă și o cantitate mică de acid ascorbic pentru a păstra gustul specific ciocolatei.

Cercetătorii de la Universitatea Warwick din Marea Britanie au subliniat că tocmai grăsimea este cea care conferă ciocolatei proprietățile pe care oamenii le apreciază cel mai mult. Este vorba despre textura moale, modul în care se topește în gură și sunetul pe care îl face atunci cînd este mărunțită.

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” din Moldova
Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-șef:
Gheorghe AVORNIC

Reporteri: Irina BUREA, Lilia DUMINICA,
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Corina BERZOI
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacției:

MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60,
bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din
str. Bănulescu-Bodoni, 2. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.
DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641.
BC Banca Socială.
BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor publicate nu reflectă neapărat opinia redacției. Redacția nu corespundează cu cititorii, materialele autorilor nu se recenzează și nu se restituie. Tiparul executat la tipografia USM.
Indice - 21596
Tiraj 4600
Com. 41 sp